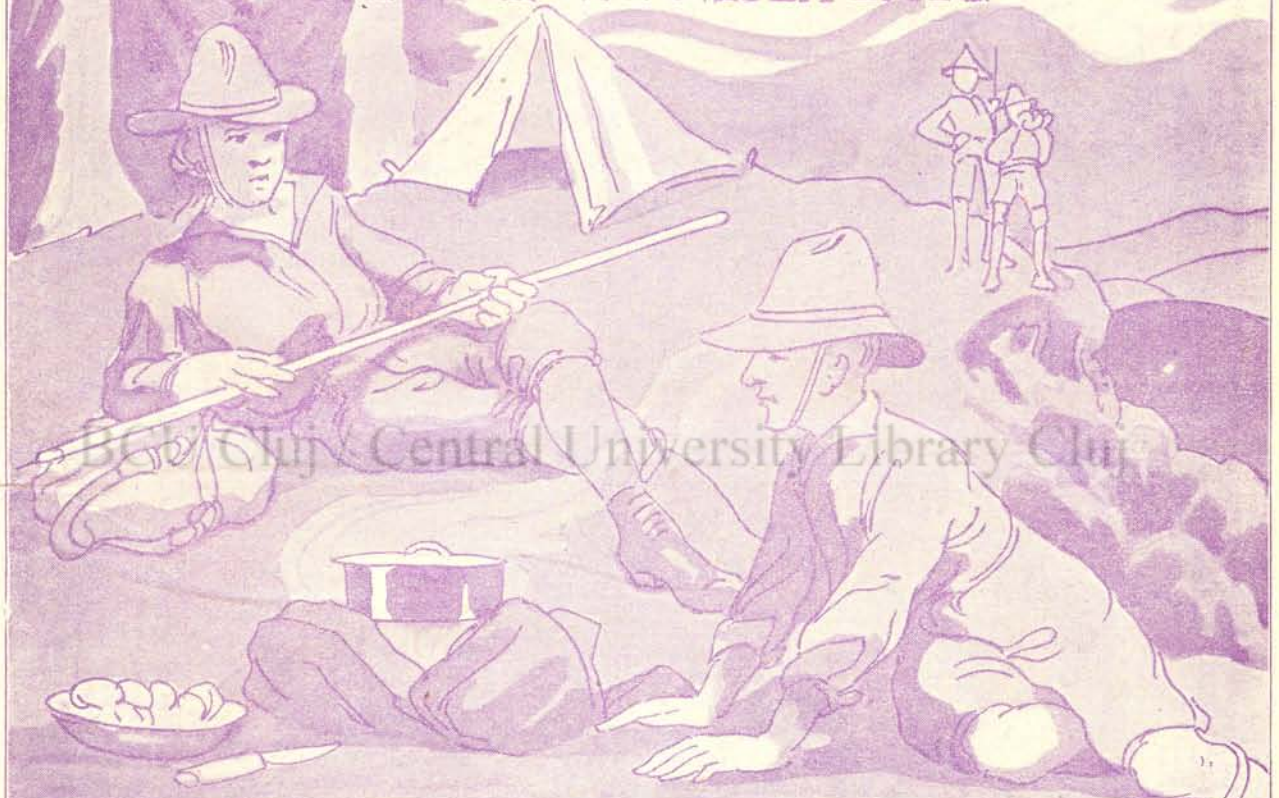

Cimbora

JÓGYERMEKEK RÉPES HETI LAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

Bib. Cluj Central University Library Cluj

1923
december

9

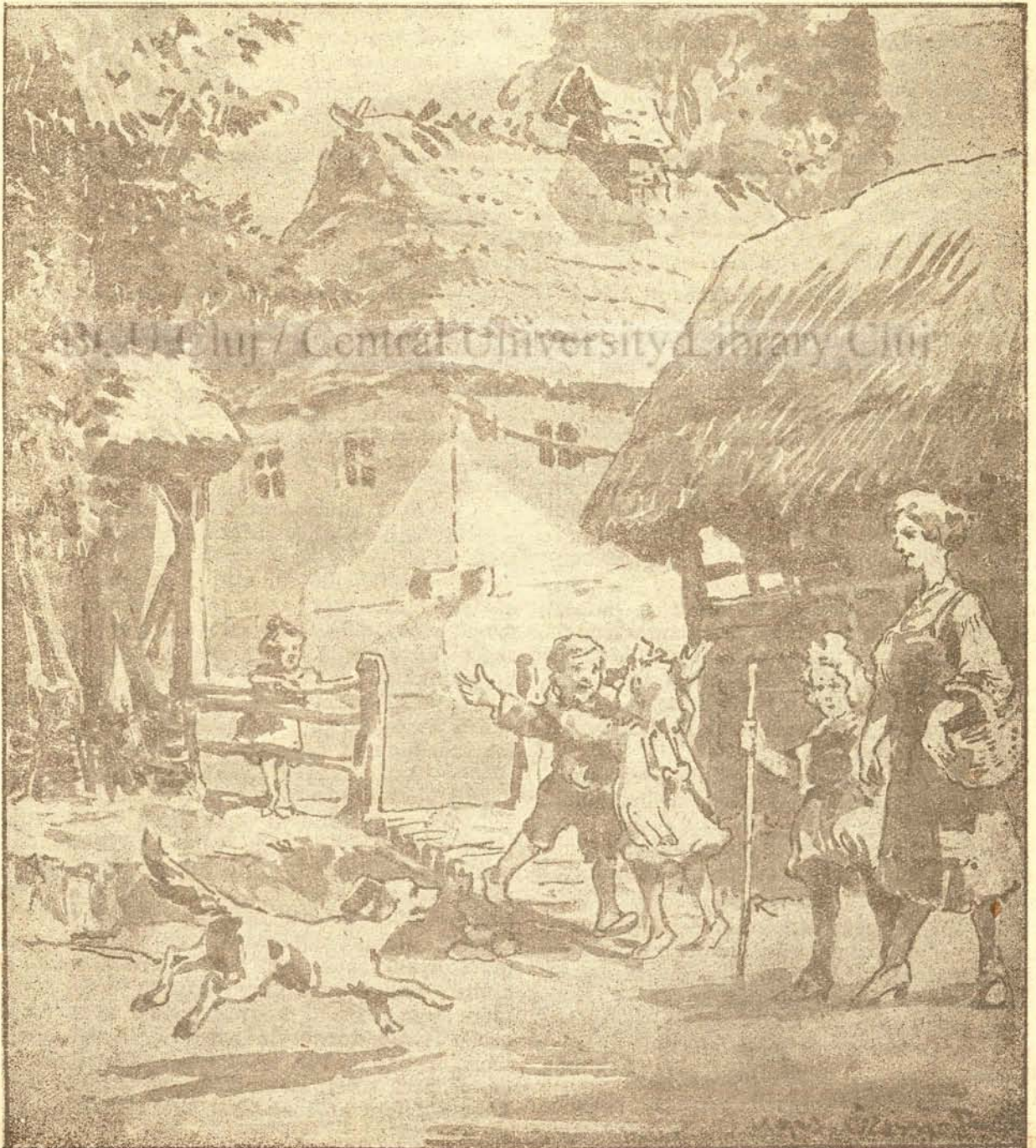
Egy szám ára Románia területén 5 lei, Csehszlovákia területén 1.50 cK

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Kedves vendégek.

TÉLI ÉNEK.

Irtta: BENEDEK ELEK.

A nyájas ősznek vége, vége,
Lehervadt kertem minden éke.
Dértől fehérlik bokra, fája,
Dalos madár nem száll le rája.
Nem száll le rája.

Hol nem rég zengett vig madárdal,
Zord szél súvölt a kerten által.
S ami levél volt még a fákon,
Szerte röptül a pusztaságon,
A pusztaságon.

Ó, szép kertem, mi lett te véled!
Virágod, lombod, haj, mivé lett!
Lombnak, virágnak színe sárga,
Sohajtvá hull a hóba, sárba,
A hóba, sárba.

Az ég mi kék volt, most mi szürke!
Varjak kárognak fenn az árbo'
Kárr, kárr, — szól a halotti ének —
Elhervadni a falevélnek,
Szép falevélnek.

Gyászol a föld, gyászol az égbolt.
Mindennek vége, ami szép volt!
Vaj' lesz-e még, — kérdem szorongva —
Ó, lesz-e még e fáknak lombja?
Lesz-e még lombja?

Lesz-e virág? Tünődve kérdem . . .
S im, napsugár fénylik a légben!
Melege nincs, ő de villágit,
Órúlj, szívem, lesz még virág itt,
Lesz még virág itt!
(Kisbacon.)

A három aggastyán.

(Gróf Tolsztoj Leó, a nagy orosz író elbeszélése.*)

Egy püspök egyszer hajón utazott Archan-gelskából a szoloveszki kolostorhoz. A hajón zarándokok is utaztak, akik a szoloveszki szent sirokat akarták meglátogatni. A szél kedvező volt, az idő derült, a tenger csöndes. Néhány zarándok a fedélzeten pihent, mások falatoztak, többen csoportokba verődve letelepedtek és szóval tartották egymást. A püspök is feljött a fedélzetre s elkezdett föl és alá járni. Eljutott a hajó orrára, ahol egy sereg embert pillantott meg, akik egy kis parasztember körül sürgölődtek. A parasztember kezével a tengerre mutatott, valamit elbeszél, a nép meg halgatta. A püspök megállt, odanézett, ahová a paraszt mutatott, de csak a napfényben csillámló tengert látta. Hallani akarta, hogy mit beszél és közelebb lépett a tömeghez. Amikor a paraszt a püspököt meglátta, lekapta süvegét és elhallgatott. A többiek is megismerték és tiszteletteljesen levették a süvegüket.

— Ne zavartassátok magatokat, testvérek! — szólt a püspök. Én is szívesen hallgatlak, jó ember.

— A halász az aggastyánokról beszélt nekünk, — mondta egy kereskedő, aki valamivel bátrabb volt mint a többi.

— Miféle aggastyánokról? — kérdezte a püspök, — miközben egy ládára telepedett a hajó szélén. Hadd halljam, beszéld el nekem is. Mit mutattál ott az imént?

— Ahol az a kis sziget látszik, — szólalt meg a parasztember és jobb felé mutatott, — ott lakik a három aggastyán, akik a lelkiük üdvösségét keresik.

— Hol van az a sziget? — kérdezte a püspök.

— Tessék csak a kezem irányába nézni. Ott van egy felhő, attól balra, még egy kicsit lejjebb, vékony csik látszik.

A püspök nagyon odanézett, de a tenger színe villogott a napfényben és így ő nem látott semmit: bizonyára nem is volt benne gyakorlat.

— Nem látok semmit, — mondta végül. — Hát miféle aggastyánok laknak azon a szigeten?

A halász elbeszélte, hogy egyszer elment halászni, csónakja a szigetre vetődött és ő maga sem tudta, hogy hová került. Másnap reggel körülnézett a szigeten s egy sárkunyhóra bukkant. A kunyhó előtt egy aggastyánt talált; később két másik bujt elő, megvendégték és segítségére voltak, amikor a ruháját megszáritotta és csónakját kitatarozta.

— Aztán milyenforma emberek? — kérdezte a püspök.

Az egyik kicsi és töpörödött, ócska csukjában jár és lehet már vagy száz esztendő, mert szürke szakálla zöld lett a vénségtől. A másik valamiképp magasabb, ő is igen öreg, rongyos kaftánt visel, neki nagy sárgás szakállája van és alkalmasint nagy erejű ember lehet, mert olyan sebtiben fordította vissza a csónakomat, mint egy könnyű teknőt, még annyi időm sem maradt, hogy segítsék neki. Az ő arcán is csöndes öröm sugárzik. A harmadik nagy, magas ember, ezüst fehér szakállá térdig ér, de arca sötét, szemöldöke a szemébe lóg; háncsból font kötényt visel, máskülönbön egészen meztelen.

*) Tolsztojról a tudnivalókat olvassátok el a 36. számban.

— Mit beszéltek veled? — firtatta tovább a püspök.

— Munka közben alig szóltak egy szót is és egymással is csak alig beszéltek. Ha egyik csak ránéz a másikra, az mindjárt elérte a szándékát. Megpróbáltam kitudni attól a nagy magastól, hogy régóta laknak-e a szigeten? Elkomorult, dörmögött valamit és látnivaló volt, hogy haragszik, de a kicsi kézenfogta, rámosolygott s erre a magas nyomban lecsendesült. A kicsi csak annyit mondott: „Légy velünk!” — és mosolygott.

Mig ezt elbeszélte a paraszt, a hajó a sziget közelébe ért.

— Most már tisztán lehet látni őket, — szólt a kereskedő. Méltóztassék csak odanézni és kezével arrafelé mutatott.

A püspök feszülten nézett a jelzett irányba. Csakugyan látott egy sötét csikot, egy kis szigetet. Azután átment a hajó farára és megkérdezte a kormányost:

— Miféle sziget az, amelyik onnan ide látszik?

— Nincs annak neve. Sok ilyen sziget van ezen a tájon.

— Az imént hallottam, hogy aggastyánok laknak ott, akik a lelki üdvösségüket keresik. Igaz ez?

— Az beszélnek, méltóságos uram, de én nem tudom, hogy igaz-e vagy sem. Halászok erősen állítják, hogy látták őket. De sokszor csak fecsegnek a népek.

— Nagy kedvem volna kiszállni azon a szigeten, mert látni szeretném az aggastyánokat, — mondotta a püspök. — Mi ennek a módja?

— A hajó közel sem mehet a szigethez, — felelte a kormányos. Legföljebb csónakkal lehet ott kikötni, hanem előbb megkérdezem a parancsnokot.

Odaszólították a parancsnokot.

— Nagyon szeretném látni az aggastyánokat, — mondotta a püspök. — Nem juthatnék oda csónakon?

A parancsnok kifogást emelt.

— Nem éppen lehetetlen dolog, de sok időnkbe kerülne; azonkívül bátorkodom eminenciádat figyelmeztetni, hogy az aggastyánokon nincs semmi látnivaló. Azt hallottam, hogy tökéletesen hülye, vén emberek, semmit sem értenek semmiből, még csak beszélni sem tudnak, olyanok mint a tenger halai.

De a püspök nem tágitott.

— De én mégis látni akarom őket. Megfizetek a fáradságukért és kérem az urakat, hogy vitessenek ki engem a partra.

A parancsnoknak engednie kellett.

A hajósok áttették a vitorlákat, a kormányos fordított egyet a kormányrudon s a hajót a sziget felé irányította. A püspöknek széket hoztak s ő farkésző szemekkelült a

hajó orrán. Az egész hajó népe odasereglett hozzá, mert mindnyájan látni akarták a szigetet. Az élesebb szeműek már látják a parti sziklát; mások a sárkunyhót mutogatják egymásnak. Sőt egy ember kijelenti, hogy a három aggastyánt is látja.

A parancsnok messzelátót hozatott, szeméhez emelte, aztán átnyujtotta a püspöknek.

— Ugy van, — mondta — a nagy kötél jobbra csakugyan három ember áll a parton.

A püspök is szeméhez igazította a messzelátót s három embert pillantott meg: az egyik nagyon magas, a másik valamivel kisebb, a harmadik egészen kicsi volt; a parton álltak és egymás kezét fogták.

A parancsnok a püspökhöz lépett és így szólt hozzá:

— Itt megállunk, méltóságos uram. Ha tetszik, itt csónakra szállhat és átkelhet a szigetre. Addig itt fogunk horgonyozni.

Nyomban horgonyt vetettek, bevonták a vitorlákat, a hajó nagyot lendült s elkezdett himbálódni. Lebocsátották a csónakot, az evezősök beugrottak a helyükre, a püspök pedig leszállt a hágsón. Helyet foglalt a padon, a matrózok nekiláttak az evezésnek s a sziget felé tartottak. Amikor a csónak egy kőhajlányira volt a szigettől, már világosan lehetett látni, hogy három aggastyán állt a parton; az egyik magas, mezitelen, csak háncksötény a testén; a másik valamivel alacsonyabb, rongyos kaftánba öltözve; a harmadik, töpörödött, vénséges vén ember, elnyűtt csukjában; ott állanak mind a hárman a parton s egymás kezét fogják mind a hárman.

A csónak partot ért, az evezősök kiakasztották a csónakot s a püspök kiszállt.

Az aggastyánok meghajoltak, a püspök megáldotta őket, mire azok még mélyebben meghajoltak. A püspök így szólt hozzájuk:

— Azt hallottam, hogy ti Isten aggastyáni, lelketek üdvösségét keressétek itt s az emberiségért és az isteni megváltóért imádkoztok; én pedig Istennek méltatlan szolgálója vagyok, az ő kegyelméből arra hivatva, hogy legéltessem a nyáját; ezért látni akartalak benneteket, Isten szolgálói és oktatást adni nektek, ha arra képesek vagytok.

Az aggastyánok hallgattak, mosolyogtak és egymásra néztek.

— Mondjátok meg nekem, hogyan keressétek a lelki üdvösségeket és hogyan szolgáljátok az Istent? — kérdezte a püspök.

A középső aggastyán felsóhajtott s a legidősebbre nézett, a magasabbik a homlokát ráncolta és ugyancsak a legidősebbre nézett. A legidősebb mosolygott és így szólt:

— Isten szolgálója, nem tudjuk mi Istent szolgálni; mi csak magunkat szolgáljuk s csak a magunk életével törődünk.

— Hát hogyan imádkoztok Istenhez? — kérdezte a püspök.

Erre így szólt a legidősebb:

— Hát csak így imádkozunk: hárman vagytok, hárman vagyunk, légy támaszunk!

Alig, hogy ezt a legidősebb kimondta, valamennyien égnek emelt szemekkel ismételték:

— Hárman vagytok, hárman vagyunk, légy támaszunk!

A püspök mosolyogva mondta:

— Ugy látszik, hallottatok egyes-mást a Szentháromságáról, de nem tudtok helyesen imádkozni. Tetszik nekem a ti beszédeitek, Isten aggastyánjai; látom, hogy akartok Istennek szolgálni, csak nem tudjátok a módját. Nem így kell imádkozni. Figyeljete csak én reám, majd én megtanítalak benneteket. Nem a magam esztől foglak rá megtanítani, hanem a Szentírásból, amint maga Isten parancsolta meg az embereknek, hogy aszerint imádkozzának hozzá.

S a püspök sorra elmagyarázta az aggastyánoknak, hogyan nyilatkoztatta ki magát Isten az embereknek; beszélt nekik az Atyaistenről, a Fiuistenről és a Szentlélekistenről s így folytatta:

— A Fiuisten, aki a földre jött, hogy megváltsa az embereket, tanította meg őket erre az imádságra. Figyeljetek rám és ismételjétek minden szavamat.

A püspök elmondta nekik a Miatyánkot. És utána mondta az egyik aggastyán: Miatyánk. Utána mondta a másik is: Miatyánk, majd elkövetkezett a harmadik: Miatyánk. Ki vagy a mennyekben. Az aggastyánok pedig ismételték: Ki vagy a mennyekben. De itt már elakadt a középső aggastyán s hibásan mondta e szavakat; a magas, mezitlen aggastyán is akadozott: szakála benőtt a szájába és nem tudott tisztán beszélni, a legidősebb, fogatlan aggastyán is érihetetlenül motyogott.

A püspök megegyszer elmondta nekik s az aggastyánok ismét utána mondták e szavakat. A püspök leült egy köre, az aggastyánok körülállták, figyellek a szájára s minden szavát utána mondták. Egész napon át késő estig vesződött velük a püspök, ugyanazt a szót elmondta tizszer, huszszor, százszor is nekik, amíg végtére helyesen mondták utána az aggastyánok. Folyton hibáztak, a püspök kijavította s előlről kezdte velük az egészet.

Velük maradt, amíg betéve nem tudták az egész Miatyánkot. Az aggastyánok eleinte utána mondták az imádságot, végül maguk is föltudták mondani. Leghamarabb a középső aggastyán tanulta meg s az imádságot magányosan mondta föl. A püspök még egyszer és újra meg újra megismételtette vele, a többieknek pedig utána kellett mondania.

Már alkonyodott s feljött a hold, amikor

a püspök felemelkedett a kőről s a hajóra készült visszatérni. Elbucszott az aggastyánoktól, akik földig hajoltak előtte. A püspök talpra segítette őket s meghagyta nekik, hogy az ő tanítása szerint imádkozzanak s visszatért a hajóra.

Utban volt már a hajó felé, amikor hallotta, hogy az aggastyánok hármában imádkozzák a Miatyánkot. Amikor a csónak elérte a hajót, már nem hallotta többé az aggastyánok hangját, csak három embert látott a holdfényben egy álló helyben, középtűt a legkisebbet, jobbfelől a magasat, balfelől a középsőt.

A püspök fölment a fedélzetre, felszedték a horgonyt, kifeszítették a vitorlákat, amelyek dagadoztak a szélben s a hajó tovább folytatta az útját. A püspök a kormánykerékhez lépett, leült s visszatekintett a szigetre. Eleinte még föl tudta ismerni az aggastyánokat, később szemelől tévesztette őket és már csak a szigetet látta; azután a sziget is eltűnt, egyedül a tenger csillámlott a holdfényben.

A zarándokok valamennyien nyugalomra tértek s a hajó csöndbe merült. De a püspök szemére nem jött álom s egymagában üldögélt a fedélzeten. Ráméredt a tengerre, ahol eltűnni látta a szigetet s elgondolkozott a jó aggastyánokon. Azon gondolkodott, hogyan örvendeztek, amikor megtanította őket az imádságra s megköszönte Istennek, hogy kegyelmé az aggastyánokhoz vezette, hogy segíthetett rajtuk s megtaníthatta őket Isten igéire.

Igy ült ott a püspök, tünődött s a tengert nézte, azon a helyen, ahol eltűnt a sziget. Szeme előtt fényben uszik minden, a hold föl-föl csillan a hullámokon, hol itt, hol ott. Egyszerre csak azt látja, hogy a holdvilág visszavert fénysávjában valami fehér madárforma fehérség bukik föl; sirály-e avagy vitorla? A püspök feszült figyelemmel nézi és így szól magában:

— Nyilván vitorlás és bennünket követ. De tulgyorsan ér utól minket. Az imént messze volt még és most már közvetlen közelünkben van. Talán nem is csónak; az a fehérség nem hasonlít semmilyen vitorlához. De üldöz bennünket s mindjárt utolér.

A püspök sehogysem volt képes megérteni, hogy mi légyen az: nem csónak, nem is madár, se nem hal. Kissé mintha ember alakja volna, de nagyon is magas ahhoz; aztán, hogy is járhatna emberi teremtmény a tenger közepén? A püspök felkelt, odaállt a kormányoshoz s megkérdezte:

— Nézz oda, testvér, mi az? az?

De alig szólalt meg és már maga is látta, hogy az aggastyánok jönnek futva a hullámokon át, szürke szakáluk fénylik s olyan sebesen közelednek a hajóhoz, mintha az egy helyben állana.

A kormányos körülnézett, megrémült, el-

bocsájtotta a kormányrudat és torkaszakadtából kiáltotta:

— Istenem! Az aggastyánok szaladva jönnek utánunk a tenger színén, mintha csak szárazföld volna!

A hajó népe meghallotta, valamennyien fölugráltak és odatódultak. És látták mindnyájan, hogy az aggastyánok a hajó után futnak, egymáskezét fogva; a két szélső aggastyán jobb és baloldalt kezével integet, hogy álljon meg a hajó. Mind a hárman úgy futnak a hullámokon, mint a szárazon, végigsiklanak rajtuk, lábukat sem mozgatják.

A hajó meg sem állt, a mikor elértek az aggastyánok és odaálltak egyenest a fedélzet elé. Magasra emelték a fejüket és így szóltak, mintha egy ember beszélne:

— Elfelejtettük a tanításodat, Isten szolgálója! Amíg folyvást ismételtük a szavakat, addig tudtunk is: de amikor elérték az aggas-

tyánok és odaálltak egyenest a fedélzet elé Magasra emelték a fejüket és így szóltak, mintha egy ember beszélne:

— Elfelejtettük a tanításodat, Isten szolgálója! Amíg folyvást ismételtük a szavakat, addig tudtunk is; de amikor egy óra hosszat nem mondtuk föl az imádságot, elfeledtünk egyetlen szót és széthullott az egész imádság. Mindent elfelejtettünk, taníts meg rá minket újra.

A püspök keresztet vetett, áthajolt a fedélzeten az aggastyánokhoz és így szólt:

— Isten aggastyánai! A ti imádságtok is tetszésre talál Isten előtt. Én nem vagyok hivatalva arra, hogy tanítsalak benneteket. Imádkoztatok értünk bűnösökért.

És a püspök mélyen meghajtotta magát az aggastyánok előtt. És az aggastyánok megálltak, megfordultak s visszasiettek, a hullámok tetején járva. Reggelig fényben uszott az a hely, ahol eltűntek az aggastyánok.

A nagyanyó fája.

Irta: **Bandi bácsi.**

Öreg, nagy belükkel
Irja nagyanyóka,

Hogy a vén hárs udvarunkon
Beleg tavaly óta.

Illt is, ott is szárad,
Töredezik ága,
Törzse hajlott s a napjai
Bizony megszámlálva.

Pedig annyi bánat,
Ezer drága emlék
Sokasága úgy az öreg
Szívéhez kötötték.

(Budapest.)

Talán, talán meg sem
Tudna tőle válni,
Talán nem is esnék jól, más
Fa árnyékát járni.

Hiszzen elveszítne
Ezer édes képét
Rég időknék, ha nem halná
Lombja zizegését.

Öreg, nagy belükkel
Irja nagyanyóka:
— Beköszöntött a hideg is
Márton fordulóra.

Dadolnak a kályhák,
A láng láncát járja,
— De a szomszéd ispánnénak
Hideg a szobája.

Egy kis csöpségével
Nyomorognak, ketten,
Az ottalmuk sokat állott
Harci fergegében.

S keserű fogságban
Lette a halálát...
— Kivágtam szegényeknek
Az öreg hárs fáját!

Hófehérke keresztelője.

Irta: **Tutsek Anna.**

Cincogóéknál nagy volt az öröm. Eppen pünkösdi vasárnapjának reggelére született egy kis leányuk, egy valódi természeti ritkaság, gyönyörű, kicsi, hófehér egerke.

Igaz, elfelejtettem megmondani előbb, hogy Cincogóék a legelőkelőbb egércsalád voltak a kamrában. A legnagyobb lyukban laktak, az uri negyedben, a liszleszsák közelében, a füstölt oldalas és szalonna szomszédságában.

Kényelmes, szép, sötét lakásuk volt, olyan jól elrejtve, hogy a macska soha sem tudta megtalálni s a legnagyobb bőségben és jólétben éltek.

Volt egy csomó gyerekük is, csak éppen

fehér egerük nem volt még. A családi krónika megemlékezett ugyan arról, hogy egyik östük, az apai ágról való dédnagyanya úkanyja hófehér volt, de ez olyan rég volt, hogy csak mesének tartották.

És ime, most a csoda megisméltődik!

A kis újszülöttnek olyan gyönyörű habfehér bársonyos bundácskája van, mint a frissen hullott hó s a kis orrocskája olyan rózsaszínű, mint egy pirosuló rózsabimbó.

Büszkék is voltak Cincogóék gyönyörű csemetéjükre s a rokonok és ismerősök csodájára jártak.

— Hét országra szóló keresztelőt fogunk

esapni, — jelentette ki Cincogó apa, — foly a bor majd Hencidától Bonchidáig! Had emlegetse meg az egész egér-nemzetség, még az unokák is, ami szépséges Hófehérkénk keresztelőjét.

— De ki legyen majd a keresztapa? — vetette fel a kérdést Cincogó mama.

Ez a kérdés szeget ütött Cincogó apa fejébe.

Az ám! Vajjon ki elég méltó arra, hogy keresztapja legyen a csodaszép Hófehérkének, s komaságba kerüljön az előkelő Cincogó családdal, amely azóta még büszkébb, még rátartóbb lett, amióta ilyen kivételes természeti ritkaság foglalt helyet családjukban.

Cincogó apa nem tudott egyedül dönteni ebben a kérdésben s értekezletet hívott egybe, hogy meghalgassa az egérnemzetség legbölcsebb tagjainak véleményét.

— Én azt véleményezem, — mondta egy öreg, világlátott egér, aki már a szérűskertben is megfordult, hogy legjobb volna a macskát meghívni keresztapának. Ez a megtiszteltetés annyira meghatná őt, hogy soha többet nem vadászna ránk!

— De esetleg a keresztelőn bekapná Hófehérkét, — mordult fel Cincogó apa. — Köszönöm szépen, én a macskában nem bízom.

— Azt gondolom, a Bodri igen szívesen fogadná a meghívást — szólalt fel a sógór Cini bácsi.

— Meghiszem, hogy szívesen fogadná — szólott gögösen Cincogó apa, — de csak nem képzelitek, hogy komaságba fogok keveredni egy házőrző kuvasszal!..

— Hivjátok meg hát a baglyot, — indítványozta Vasfogu néni, aki majd megpukkadt mérgében, hogy Cincogóék ennyire rátartiak lettek.

— Persze, vannak, akik szívesen juttatnának a bagolynak egy kis jó egérpecsenyét a más konyhájából — szólott közbe epésen Cincogó mama.

— Egyáltalán nem látom be, miért kellene az ellenségeinket fölkerémem erre a kiváló tisztségre, — szólott méltóságteljesen Cincogó apa, — amikor felkérhetem a legjobb barátomat is.

— Ühm, ühm, — köhintett helybenhagyóan Cinci sógor és már pödörte is a bajuszát, mert azt hitte ő lessz a kiválasztott.

— Én már elhatároztam — szónokolt

tovább büszkén Cincogó apa. Régi jó barátomat, az oroszlánt kérem fel keresztapának. Egyedül őt találom méltónak erre.

Az egész gyülekezetnek elhült a vére erre a kijelentésre, sőt még Cincogó mamának is megreszketett az álla, nemcsak az örömtől és büszkeségtől, hanem kissé a félelemtől is.

— Hát ismered őt? — kérdezte álmélkodva Vasfogu néni.

Személyesen ugyan nem, — felelt méltósággal Cincogó apa — de mint a családi krónikában olvashattátok, az oroszlán nekünk tulajdonképpen lekötelezettünk, mert hiszen egyik ősom megmentette az életét az Aesopus meséiben. Meg vagyok róla győződve, hogy ha elmegyek hozzá és ezt emlékezetembe hozom, a legnagyobb örömmel fogadja el a meghívást.

— Oh, apa, — rebegte az egyik kis csemete — és te ezért el fogsz utazni Afrikába?

— Szamar, — szólott fensőbbsséggel Cincogó apa — az oroszlán nem Afrikába lakik, hanem az állatkertben. Cincogó mama, keféld ki a legszebbik szürke ruhámat és a szürke kalapot, még ma kimegyek hozzá.

El is indult nyomban Cincogó apa, egy-két órai vándorlás után oda is ért az állatkertbe s hamarosan megtalálta az oroszlán ketrecét is. De, amikor meglátta a hatalmas állatot, úgy inába szállt a bátorsága, hogy dehogy mert volna bemenni a ketrecbe, csak úgy kívülről kapirgálta meg kissé a rácsot.

Az oroszlán éppen jó kedvében volt, pompásan ebédelt s ebéd utáni álmában a sivatagban sétált. Nyájasan mordult rá az egérrre. — No, mi az, mi kell?

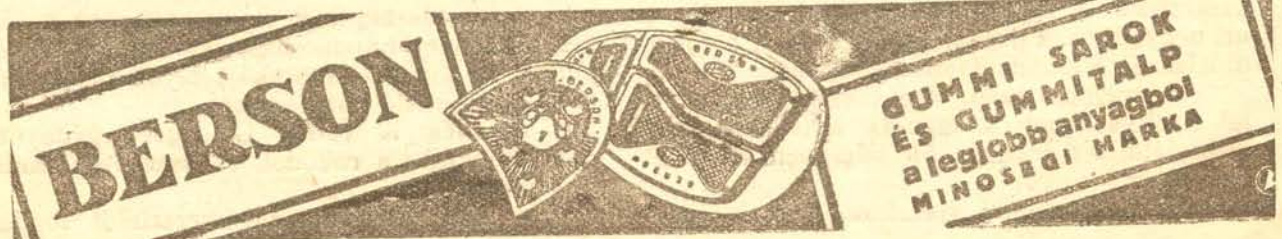
Cincogó apa vacogó fogakkal, reszkető térddel adta elé alázatos kérelmét. Az oroszlán olyat nevetett, hogy az összes fogai kilátszottak s Cincogó apa hanyatt esett ijedtében.

— Hát jól van, nem bánom, — nevetett tovább az oroszlán, — keresztapja leszek Hófehérkének, de hogyan képzelitek azt, hogy én beférek hozzátok, az egérjuktba?

— Oh, felséges uram, — hajlongott alázatosan Cincogó apa s orra a földet érte — ha megengeded, eljövünk mi ide mindnyájan hozzád s itt tartjuk meg a lakzit.

— Legyen úgy, — intett az oroszlán kegyesen a farkával s aztán behunyta a szemét és tovább álmodott a sivatagról.

Cincogó apa meg hanyatt-homlok rohant haza s nem győzte otthon mindenkinék elme-

sélni, hogy milyen kitüntető, szives barátsággal fogadta őt az oroszlán, milyen örömmel ígerte meg, hogy keresztapja lesz Hófehérekének, s egyben meghívta az egész egérmemzetséget az oroszlán palotájába, hogy ott tartsák meg a lakzit.

Nosza, lőn erre sürgés-forgás az egerek birodalmában. Három napig sütöttek, főztek mindenféle jót, aztán nagy társzekerekre rakták, felöltözött mindenki a legdivatosabb ruhájába, tízenkét tücsköt fogadtak meg muzsikusknak s aztán utnak indultak az oroszlán palotájába.

Amikor megérkeztek, az oroszlán éppen aludt.

Lábujjhegyen belopakodtak a ketrecbe, a társzekerekről lepakkolták a sok szallonnát, sonkát, pogácsát s megterítették az asztalt, mindezt fűgén, zajtalanul, ide-oda surranva, amint az egerek szokták.

Aztán ünnepeyesen sorba állottak, elől a tízenkét cigány, hogy amikor őfelsége felébred, mindjárt zeneszóval köszöntsék.

Az oroszlán most felnyitotta a szemét és bámulva nézett az egércsapatra.

A tücskök belekezdtek az egér indulóba de úgy reszketett a kezök, hogy semmit sem lehetett hallani a muzsikából.

Most előállott Cincogó apa s egy szép beszédet akart tartani.

— Kedves barátom, — szeretne volna mondani, — de ezt mégsem merem, hát csak úgy kezdte, hogy: — felséges uram!

Az oroszlának megcsiklandozta az orrát a szalonna és sonka illata s egyszerre hangosan eltűszentette magát.

Cincogó apa erre rémületében három bukfcenet vetett s az egész vendégsereg halálra ijedten, hanyatt-homlok rohant ki. Cincogó mama hátára kapta Hófehérekét és úgy szaladt vele, Vasfogunéni pedig még a bokros fejközlőjét is elveszítette a vad futásban.

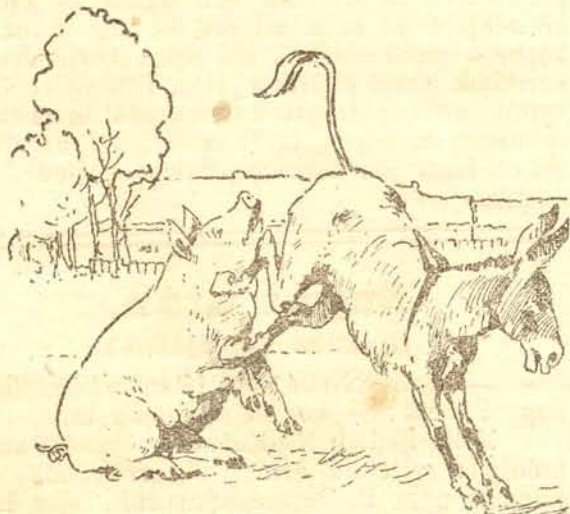
Az oroszlán félvállról odapillantott a rohanó seregbe, aztán egyet ásitott, egy nagyott nyujtozkodott s egy harapásra bekapta az egész ünnepi lakomát, amit három napig sütöttek-főztek az egerek.

(Budapest.)

Röf-röf anyó fogsora

Röf-röf anyó egy szép nyárinap reggelén sétálni ment a rétre. Kilenc gyermekéből már csak három élt (a többi hat ropogásra sült a nagyságos úr konyháján. Nem esuda, ha idegeit megviselte a nagy bánat s szeretett egymagában sétálni. De Röf-röf anyótól, ugylátszik, elpártolt a szerencse. Alig ért a rétre, egy ott legelésző számár ráordított:

— Já! Já! Micsoda világ! Már a disznók is sétálnak!

— Mit! — hörgött Röf-röf anyó, — még ezt is sajnálod tőlem, a szerencsétlen anyától! Szóból szó kerekedett, s egyszerre csak

ebadta számára sarkon fordult, két hátsó lábát égnek emelte, aztán puff! — úgy szája rugta Röf-röf anyót, hogy ahány foga volt, recsegve-ropogva esett a földre.

Röf-röf anyó magán kívül és fog nélkül rohant haza, rettenetes volt hallani szörnyű hörgését, visitását.

— Jaj, jaj, végem van! — visitott a szerencsétlen. Árván marad három ártatlan gyermekem!

Dehogy marad, dehogy marad, — vigasztalta Röf-röf anyót néneje, a tudós Röf-röf néni, aki a doktorsághoz is értett s egy-kettőre bekötozte Röf-röf anyó fejét.

— Így la, most elmegy dr. Azinusz urhoz, a híres fogorvoshoz s új fogsort tetetsz.

— Új fogsort?

— Persze. Fog nélkül, hogy ropogtatod a kukoricát? Már pedig kukorica nélkül nincsen élet, ha van élet, az nem élet.

Röf-röf anyó okos asszony volt, megfogadta a tanácsot s elment dr. Azinuszhoz, a híres fogorvoshoz. A fogorvosok amilyen fájdalmas munkát végeznek, éppen olyan udvariasak. Az volt Azinusz ur is.

— Ah, nagysád, az ég szerelmére, mi történt kegyeddel?

— Huh, huh, — nyögött Röf-röf anyó. — Fog — fog — fog. —

— Fáj a foga. Persze. Na, ne tessék félni, én fájdalom nélkül huzok fogat. Csak tessék beletűlni ebbe a károsszékbe.

Röfrőf anyó megkönnyebbült szívvél ült a székre. Hiszen csak lett volna már dolga fogorvossal, azt mondta volna erre: Bezzeg, hogy a doktor urnak nem fáj, de fáj majd nekem. De hát mondom, hogy Röfrőf anyó először volt fogorvosnál s bátran tátotta ki a száját.

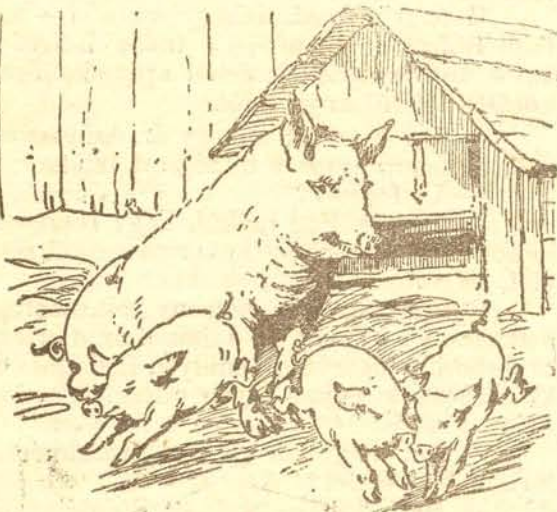
— Hah! — tántorodott vissza dr. Azinusz, aki össze-vissza roncsolt foggyökereknél egyebet nem látott Röfrőf anyó szájában. De hirtelen

összeszedte magát, Röfrőf anyó szájába nyomta a harapófogót, miközben folyton bátorította:

— Csak bátorság, nagysád, bátorság, egyszeribe kint lesznek azok a csunya gyökerek,

— Ez neked egyszeribe van, — hörgött Röfrőf anyó, amint dr. Azinusz egyenkint recsegtette-ropogtatta ki a foggyökereket. — S erre mondd te, — hörgött tovább, — hogy fájdalom nélkül! Próbálnád meg magadon, eb-
adta!

ÓR 923

— Így lá, kedves nagysád, mind a foggyökér kint van. Gratulálok. Na most egy kis türelem! Mindjárt be is teszem a fogsort. Ra-

gyogó, vakító, fehér fogsort. Megpukkadnak az irigységtől kedves barátnői. Igenis, megpukkadnak.

Hát én magam is sok ragyogó, vakító, fehér fogsort láttam, de soha olyant, amilyen a Röfrőf anyóé. A barátnői ugyan nem pukkadtak meg, hanem a gyermekei rémülten szaladtak szét, amikor hazajött Röfrőf anyó. Azt hitték, valami idegen sertés asszonyosság tévedt hozzájuk, aki ham! beakarja kapni.

— Oh, oh, ah, ah! — Zokogott Röfrőf anyó, — én vagyok a legszerencsétlenebb anya a világon. Hat gyermekemet kegyetlenül megölték, megmaradt gyermekeim pedig meg sem ismernek! Hát élet az ilyen élet? Inkább legyen füstölt szalona belőlem!

Hiszen, ez a kívánsága bizonyosan teljesült.

— Elek nagyapó.

Régi magyar játékok.

— Irta: HORVÁRH MIHÁLYNÉ. —

Tüzet viszek!

Ehez a játékoz 8—10 gyerek kell, fiu, leány vegyesen. Ezek körbe fogózva állnak, egy pedig, aki a kiszámoló után megmaradt, egy zsebkendőt rejt a köténye alá, vagy a háta mögé és körülsétálja egyszer-kétszer az egész kört. Közben pedig mondja: »Tüzet viszek, ne lássátok, ha látjátok, se mondjátok, ég a ruhám ne hagyjátok!« Ez alatt a körben állóknak nem szabad sem beszélni, sem hátrafordulni. Amíg a körben járó elmondja a rigmusát, lassan el-
ejti a zsebkendőt valamelyiknek a háta mögött. Ha az illető észreveszi valamiképp, felkapja a zsebkendőt és az elejtő után szalad. Ha eléri és ráüthet a zsebkendővel, akkor marad ugy, mint előbb. De ha nem éri, akkor az előbbi körbenjáró áll be a helyére és helyette az jár körbe a zsebkendővel, aki előbb körbejárt. És kezdődik ismét előlről a játék. Többnyire észre vettük, amikor elejtette a zsebkendőt, mert akkor rendesen mindjárt futni is kezdett az illető, tudva, hogy jön utána az, akinél elejtette.

(Marosujvár.)

Sugás után.

(Eszti ke naplójából.)

— Kardos Nella! Mit jelent a kémiában a nagy P betű? — kérdezte a tanár ur.

Nella ijedten lökdöste könyökével a szomszédjait: sejtelve sem volt arról, hogy mit jelent a nagy P. De megkönnyörtült rajta Héda és sugta neki:

— Phosphor!

— Fogsor! vágta ki diadalmasan Nella.

(Malacka.)

Az én mackóm.

— Marton Lillyke versére. —

Ott kezdődik a történet,
Hogy az elmúlt éjjel
Motoszkáló sercegésre
Tekintettem széjjel.

Kibujtam a paplan alól,
Ugy törtem a fejemet:
Vajjon ki az? Talán egér?
Ki lehet? Mi lehet?

A lámpát is felgyújtottam,
S Uram fia! Épen
Akkor mászott fel a mackóm
A játékszekrényen.

Asztalomon a toll vége
Tentába volt mártva,
S tekintelem ráesett egy
Ákombák írásra.

Jól megnéztem, hát a címe
Ez volt az írásnak:
«Szól a levél Lillykének
Vagy a babájának.»

Én azonban nem tudom, hogy
Miféle cím ez ill,
S beküldöm a «Cimborá»-nak,
Amint következik:

„Kedves Nagysám!

Olvastam egy számát
Én a «Cimborá»-nak
Melyben kegyed pályázatol
Hírdet kacsójára
Ella babájának.

No, mondom, öt éves,
Házias, erényes!
Ilyen kéne nekem épen,
S nem valami dáma,
Aki finnyás, kényes!

Igaz, mackó vagyok,
Más egyéb biz senki,
S nagy mérészség, hogy szememet
Nagysád babájáig
Merem fölemelni.

De azért van nékem
Csinos kis vagyunkám,
(Például most ezreket ér
Hosszuszörű, barna,
Téli medvebundám!)

Van egy kastélyom is
Ott fenn Mármarosban.
(Igaz, hogy a hét szobája
Mind egy szálíg el van
Rekvirálva mostan.)

S amellett — elébe
Vágtam a dolognak, —
S bár szörös a keblem, mégis
Igazi, hűséges,
Jó szívet dobogtat.

Mély tisztelettel csókolja kezeit hű szolgája:

Adja tehát nekem
Kését babájának;
Higgye el, hogy jobb sors ő rá
— Akármédig éljen, —
Nem is igen várhat!

Lakása lesz itten
A szekrény telején,
Lesz társaság: bohóe, krámpusz,
S minden esztendőben
Fürdőre viszem én.

Válaszát epedve
Várom, — hanem, tudja, —
Legyen szíves tudósítani,
Hogy az Elluskának
Mi a hozománya
S mi a staffirungja!

Mackó Demeter magánzó»

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a korálokról.)

Tamás: Ha elgondolkozom azokon, amiket tőled tanultam, arra kell gondolnom, hogy a világon nincs állandóság. Minden mindig mozgásban van. Most már azt hiszem, hogy a föld régi lakosai nem ismernének rá arra a világra, ahol életüket leélték. Ez olyan rosszul esik nekem. Ma tenger van a régi föld helyén, termőföld, ahol sivatag volt, szigetcsoport látható, holott régebben a végtelen óceán megszakítás nélkül terült el azon a helyen.

Apa: Ezek még nem a legfontosabb változások. A szél, a víz, napról-napra, évről-évre változtatja a világ képét. Ma meztelen testűket mutogatják azok a hegyek, melyeket régebben virágzó zöld erdők borítottak. Letöredeztek azok a csucok, melyek büszkén emelkedtek ég felé. Nem kell ezen szomorkodnod, fiam! Hasztalanul nem történt semmi! A természetnek szüksége van építőanyagra, hozományul tehát a meglevő épületekhez. Onnan veszi az építő-anyagot, ahol találja. Csak akkor kellene szomorkodnod, ha pusztulna a föld,

de nincs ok szomorúságra, ha a régi alkotások helyett újak születnek. Azt a meszet például amit a szelek és folyók a tengerbe sodornak, a tenger állatai felhasználják házaik, kagylóik felépítésére. A mészhegyek kivájt anyagából talán új hegy keletkezik valahol a tengerben s ha nem hordanának a folyók bőven anyagot, a korálok nem tudnának dolgozni és új szigeteket teremteni.

Tamás: Tudom, apus, hogy az óceánban korálszigetek épülnek, de sohasem érthettem, hogyan képesek azok a kis állatok olyan magas szigetet építeni, hogy a tengerből kiálljon. Néhol olyan mély a tenger, hogy a legmagasabb hegyet is elnyelné. Lehetők tartod azt, hogy a korálok magasabb épületet emeljenek, mint a legnagyobb hegy?

Apa: Dehogy tartom valószínűnek. Nem is úgy történik a dolog, ahogy képzeled. Nem a mély tenger fenekén kezd a koráll építeni. Nem szereti az a mély vizet. Vannak ugyan fajtái, amelyek a mélységbe is lemennek, de

ezek magánosan élnek. A szigetépítő korallok a sekély tengerben kezdenek építkezni, igen gyakran a partokhoz közel.

Tamás: De azt olvastam, hogy a szárazföldről távol vannak magános korallszigetek is.

Apa: Most azt hitted, hogy nem tudok válaszolni. Valld be, fiam, hogy zavarba akartál hozni! De az nehéz neked, mert mindig meggondolom, amit mondok. Te nagyon türelmetlen vagy, előre ugrasz, pedig ha vártál volna, eljutottunk volna ezekhez a magános szigetekhez is. Büntetésből megismétlem, amit mondtam. A korallok nem szeretik a mélyvizet, rendszeren a partokhoz közel építkeznek. Építményük vagy egészen a partokhoz simul, vagy a korallépitmény és a part között keskeny tengerszoros van. A hajósokra mindakét építmény nagyon veszélyes. Dagálykor sekély víz befedi a zátonyt, a hajó könnyen neki ütközik, ámbár a fontosabb zátonyok a tengerészeti térképekben már felvannak tüntetve. Csodálkozol-e, hogy a régi időkben mesék keletkeztek tündérleányokról, kik a hab közül kiállva csalogatják a hajósokat maguk felé énekükkel, hogy aztán elsüllyesszék őket?

Tamás: Nem gondolod apus, hogy a zátonyokra csapó hullámok hangját képzelték éneknek? Talán a zátony egy egy kiálló része a félhomályban nőalaknak látszott? Este már én is néztem fát embernek.

Apa: Bizony ez meglehet fiam, de úgy látom, megfedekezted a partoktól távol levő korallszigetokről, melyek körül borzalmasan mély a tenger. Itt sem alulról kezdték az építkezést. Már beszélünk róla, hogy a tenger fenekére nem sik, hanem ott is vannak hegyek és völgyek. Egy-egy tengeralatti tűzhányó kitérése következtében, hogy születhetik, vagy egy nagy földrengés emelheti fel bizonyos pontokon a talajt. Ide telepednek a korallok és megkezdik bámulatos munkájukat. Szeretik a meleg vizet és azt a helyet hol bőven hozzanak táplálékot. Egymás felé építik meszes váraikat. Az idősebbek elhalnak és a fiatalok föléjük kerekednek. Élni csak a legfelső rétegek élnek, az alullevőkből holt szikla válik. Nem mindennütt egyformán dolgoznak. Meg aztán vannak köztük lustábbak, vagy ha úgy tetszik, kevésbé szaporák. Néhány helyen megfigyelték az építmény emelkedését. Volt olyan hely, hol egy év alatt egy méter, ezer év alatt egy magas domb. Érdekesekek ezek a nyílt tengeren levő építmények. Gyűrű alakúak és a közepük mélyebb. Rendszeren kis tó is van a gyűrűben. Sokszor még nem emelkedik a tenger fölé. Ilyenkor a legveszélyesebb. Sokszor csak apálykor emelkednek ki. De vannak korallgyűrűk, melyeket már elfoglalt az élet. Kókuszpalmák és más növények diszlenek rajtuk s a ligetekben madarak és rovarok röpögnek.

De érdekes élet van alul is. A tengeri

állatok egész serege lakik a korallépitményeken. Rákok, szivacsok, polipok és a férgek ezrei tanyáznak e zezugos korallépitményben s jól megfigyelhetők apálykor, mikor a tenger-vize lepad.

Tamás: Egy ilyen korallszigetre el kellene menni és lefurni. Akkor megtudhatnánk, milyen vastag a korallépitmény. Ki is lehetne számítani, mennyi időbe került a felépítés.

Apa: Már megelőztek fiam. Lefurtak a mélybe és a legcsudásabbnak látszó eltéréseket találták. Némelyik korallépitmény nem vastag, hiszen a korall nem szereti a mélyvizet. Találhat az ember pár száz méteres korallépitményt is, sőt némelyiket hiába furták, mindig koralltörmelék jött a felszínre. Mit gondolsz fiacskám, mi következik ebből? Talán meg lehetne cáfolni a tudósokat? Talán, ha te tapasztaltad volna, azt mondanád, hogy a korall néha a mély vízben kezdi az építkezést?

Tamás: Nem merek semmit se szólni, most tudom, hogy meg akarsz büntetni elbizakodottságomért. Bevallom, szégyelem, hogy elakartam menni, megfurni a korallszigeteket. Tudnom kellett volna, hogy a felnőtt emberek és tudósodnak bizonyára eszükbe jutott ez a gondolat. De nagyon kérlek, magyarázd meg nekem, mi az oka annak, hogy egyik korall-épitmény lenyulik a nagy mélységbe?

Apa: Egyszerű magyarázata van ennek és bármilyen vastag korallépitményt találnak is, tovább is hihetjük, hogy ez az állat nem szereti a mély vizet. Számítalan megfigyelésen alapszik ez. Nem is a korall kezdett alul építeni, hanem az építmény súlyedtt lassan-lassan le. Te tudod már azt, hogy a föld több pontján lassu sülyedést, más helyen lassu emelkedést figyeltünk meg. A tengerfenéken is tapasztalhatjuk ugyanezt. Amint a tengerfenék sülyedt, vitte magával a hozzáépített korallházakat. Erre új sor keletkezett, majd megint új és így vastagodhatott meg az építmény. Nincs kizárva, hogy óriási vastagságú korallépitmények vannak, melyek esetleg a mély tengerek fenekére is lenyulnak. Évezredek alatt volt idejük a koralloknak az építkezéshez.

Ha ezentul látod a letöredezett hegyeket, a vízből kivájt mészköveket, vagy megfigyeled a szél pusztító erejét, ne nézd ezt rombolásnak! A természet egyik kezével anyagot szállít, hogy a másikkal építhessen. A világon semmi sem történik céltalanul, csak mi véges emberi eszünkkel nem tudjuk mindig meglátni az Isten utjait.

(Budapest.)

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Schubert Klári és Richárd, Levice.
Az átutalt 30 cK-ával előfizetésük ez év nov. 1-től 1924. aug. 1-ig ki van egyenlítve.

Elek nagyapó kis krónikája.

Indiai babona.

Ahány ház, annyi szokás. A babona is változik országok, megyék, sőt vidékek szerint is. A kis cigánygyereket, ha télen születik, hóba fürdetik, hogy erős legyen. Hátha ebbe bele nem pusztul, akkor már igazán erős fickó lehet belőle. A magyar alföldön az volt a szokás, hogy az újszülött első fürdővizébe a keresztanya egy aranyat tett a bábaasszony számára. A bábaasszonyok váltig erősítették, hogy az újszülött csak úgy lesz szerencsés ember. Régen nem jártam az alföldön, nem tudom, megvan-e még ez a szokás. Talán az is kiment az arannyal együtt a divatból, Indiában megint mástól várják a szerencsét. Azt tartják, hogy az elejtett tigris bőréhez kell nyulnia a gyereknek és attól szerencsés lesz. Amikor tehát a tigrisvadászat sikerrel jár s az elejtett fenevadat meglátják a faluban, a hindu mamák újszülöttjeikkel odarohannak és megérintetik velök a tigris bőrét. Képünk azt ábrázolja, hogy egy csecsemőt

ráültettek a tigrisre. Ez a csecsemő egy kis hindu herceg. Ennek a mamája nem elégedett meg azzal, hogy megérintse a fiacskája a szerencsét hozó bőrt, hanem egészen ráültette, hogy több szerencséje legyen, mint más közönséges halandó gyermekének. Ilyen ostobává teszi a babona még a hercenőket is. Mennyivel okosabb a magyar közmondás: Mindenki saját szerencséjének kovácsa.

Áldjad a jó Istent, ki bő kegyelmébül
Ésszel, szorgalommal megáldott gazdagon.
Ne feledd, hogy az ő segédelme nélkül
A legjobb földek is maradnak parlagon.

Árva bizony, árva, kinek anyja nincs,
Árvább bizony, árvább, kinek apja sincs.
Sokkalta árvább az, kinek nincs hite.
Ez az igaz árva. Ninesen semmije.

Bagoly bácsi táskájából.

Irta Csűrös Emilia.

A nagyravágyó szarka.

A szarka kevélyen billegtette a farkát az erdőszéli nagy tölgyfán és vigan cserregett hozzá:

Gyönyörű a ruhám! Cserr... cserrr...
Tarkabarka ruhám! Cserr... cserrr...
Fülemile, hogyha meglát,
Elfelejt minden dalát! Cserr... cserrr...

Meguntam az erdőt! Cserr... cserrr...
Itt hagyom az erdőt! Cserr... cserrr...
Rózsás kertbe megyek lakni,
Rózsás kertben dalolgatni, cserr... cserrr...

És gögösen búcsut intve az erdőnek, elszállt messzire, oda, ahol tearózsák nyitak egy zöld zsalus ablak alatt. Rászállt a rózsabokorra és elkezdett teli torokkal cserregni. Egy szőke-haju kislány meghallotta és kacagva tapsolni kezdett: Anyukám, vendég jön! Csörög a szarka!

A szarka oda volt a boldogságtól. — Tudtam én mindig, hogy dalosmadárnak születtem! — gondolta magában. Lám, hogy szeretik az énekemet! — És késő estig ott cserregett a rózsabokron. Este kereste a puha meleg fészket, de messze volt az erdő és ott kellett gunnyaszson a háztetőn, mint valami bagoly.

Másnap, alig virradt, már ott cserregett és billegt a rózsabokron.

Ugyan, hajtsd el azt a csunya madarat! Tegnap is ott cserrgett és mégsem jött vendég. Még elcipel valami fényes tárgyat a szobából. — mondta valaki.

A szarka szomorúan elhallgatott, de azért ott ugrált sértődötten egyik rózsabokorról a másikra. Este, amikor feljött a hold, megszólalt a fülemile. Erre kinyitották az ablakot és úgy hallgatták édes, szomorú csaltogását. A szarka nagyot gondolt! Itt az idő, hogy megmutassuk, ki a legény a gáton! És elkezdett teletorokkal cserregni. A fülemile ijedten hallgatott el, a szobából méltatlankodó hang hallatszott: Ugyan Feri, vedd a puskádat és löddle azt a haszontalan szarkát! Egész nap itt lábatlankodik és még este sem hagyja az embert békén. Még eltűndözi szegény kis fülemülénket!

De már erre a szarka sem volt rest, szárnyra kapott és meg sem állt a kerek erdőig. Ott várta elhagyott, puha fészke. Másnap reggel boldogan cserregte:

Nincs szebb, mint az erdő! Cserr... cserrr...
Nincs jobb, mint az erdő! Cserr... cserrr...
Szabadon csak itten lehetsz,
Amit akarsz, mindent tehetsz! Cserr... cserrr...

Puha fészkek vár rád! Cserr... cserrr...
Zöld lomb borul rád. Cserr... cserrr...
A világon a legdrágább,
Zöldlevelés kicsi tanyád: Cserr... cserrr...

Csillogó álmok messze ragadják az embert,
de az édes otthon nem pótolja semmi!

(Kolozsvár.)

Babszem Jankó.

Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ.

Babszem Jankóról mondok mesét, gyerekek. Arról az ici-pici Babszem Jankóról, aki akkora volt, mint az öklöm, még annál is kisebb, talán bizony éppen akkora, mint egy babszem. Vagy mit gondoltok: nagyobb volt egy babszemenél? Kőve hiszem. Mért hívták volna akkor Babszem Jankónak?

Hej, gyerekek, ha hallottátok volna, mennyit buslakodott, mennyit epekedett a Jankó édes apja, édes anyja, bizony megesik rajtuk a szívetek! Min buslakodtak, min epekedtek? Azon buslakodtak, azon epekedtek szegények, hogy Jankó már tizenöt esztendő s uhanc volt s még sem látszott ki a földből. Hiszen jó, hogy megél, amíg ők élnek, de mi lesz vele, ha meghaltak!? Csak egy kicsi szélfuvintás kell neki s ha nincs, aki rá vigyázzon, nyoma sem marad a csöpp teremtésnek.

Hanem, higyjétek el nekem, gyerekek, mennél kisebb volt Jankó, annál jobban szerette édes apja, anyja. Csudák csudája, abban az ici-pici testecskében annyi ész volt, hogy egy óriásnak is elég lett volna. Vitte is Jankót az édes apja mindentűvé, amerre csak járt. Elvitte egyszer a többek közt a mezőre is, szántóba, Jankó hajtotta az ökröket, az apja meg fogta az eke szarvát. Az ökrök nem látták ugyan, hogy ki hajtja, de hallották ám az ostor rittyegést — ritty, patt! ritty patt! s serényen mendegéltek elébb-elébb. Az ám, de egyszerre csak félbe kellett hagyni a szántást, mert omlani kezdett a záporosó, mintha csak dézsával öntötték volna. Szerencsére, ott volt a barázdá mellett egy nagy labodalevél s Jankó egy szempillantásra alatta termett. Hullhatott az eső egy csöpp sem érte Jankót. Bezzeg, hogy nem érte! Hát amikor az egyik ökör hirtelen arra fordult s hamma! bekapta Jankót a laboda levéllel együtt! No, akkor aztán igazán nem félhetett az esőtől.

No, a záporosó sem tart a világ végéig, vége szakadt ennek is.

— Hé, Jankó! — kiáltott a szegény ember, bujj ki a labodalevél alól, folytassuk a szántást!

Hiszen kiáltozhatott, nem volt ott sem Jankó, sem laboda-levél. Ott volt mind a kettő a Kajla ökör hasában.

Haj, Istenem! sirt, jajgatott a szegény ember, jajgatásával kicsőditette az egész falu népet s tüvé is tettek minden barázdát, minden rögöt, de mindhiába hire-nyoma sem volt Jankónak. Akárcsak a föld nyelte volna el. Hazament nagy busan, nagy keserves sirással a szegény ember s hát amint belép az udvarra, egyszerre csak hallja:

Édes apám, úttesse meg a Kajlát,
Mert különben engem soha meg nem lát!

Csak néz, csak néz a szegény ember nagy álmélkodással s azt hiszi, hogy bizonyosan a füle cseng. Már minek üttetné meg ő azt a drága ökröt?

Dehogyan ütteti.

Elmult a nap, elmult az éj s Jankó még mindig a Kajla hasában volt. De már most csakugyan megunta a szállást és az ostorkája nyelével (mert azt is elnyelte volt a Kajla) elkezdte döfödni az ökör vasát, ahogy csak tőle kitellett. A Kajla sem vette tréfára a dolgot s uccu neki vesd el magad, a kertből, ahol legelészett, elébogárodzott az udvarra, éppen az ajtó elé. Jankó megint kiabált:

Édes apám, úttesse meg a Kajlát,
Mert különben engem soha meg nem lát!

A szegény ember csak álmélkodott, hitte is, nem is, hogy a Kajla hasából jön a beszéd. Aztán még komolyabbra fogta Jankó a beszédet. Megint kikiabált a Kajla hasából:

Édes apó! Hallja?
Jankó, vagy a Kajla!?

Na de már most csakugyan rájött a szegény ember, hogy Jankó az ökör hasába került. Mit csináljon? Nagy kár az szegény embernek, ha meg kell üttetni az ökröt, de csak nem engedheti, hogy elveszzen az édes gyermeke. Mindjárt mérszárost hivatott s megüttette a Kajlát. Az ám, de mit ért vele, ha eladta a belét egy szegény asszonynak. Pedig ebben volt ám Jankó! Már most ökör sem volt, Jankó sem volt. Mire észébe jutott a szegény embernek, hogy milyen nagy bolondságot követett el, akkorra már a szegény asszony kint járt a réten s ott a folyóvíz partján neki fogott, hogy kitakarítsa a szegény Kajla belét. Eppen egy hurkaszálát öblögetett, amikor valaki csak nagyot visít:

Hallja-e kend nénémasszony?
Engemet ne fojtogasson!

— Jézus Mária! — sikoltott a szegény asszony — bizonyosan ördög bujt a hurkaszálba s ijedtében a hurkát Jankóval együtt keresztül dobta a folyóvíz tulsó partjára.

Jankó éppen talpra akart ugrani nagy nevetéssel s hát — halljatok csodát! — éppen akkor kullogott arra egy éhes farkas s hamma! bekapta Jankót ostorostól, mindenestül.

Na, de már eddig még csak megjárta tréfának, hanem most már igazán mérgeződött Jankó. Hát azért üttette meg az édes apja azt a drága jó Kajlát, hogy most egy éhes farkas gyomrába kerüljön s ott vesszen el!? Olyan nincs! Mondtam már, gyerekek, hogy babszemnyi volt Jankó, de annál nagyobb volt benne az ész meg a virtusa. Nosza, ahogy csak az ici-pici vékonyka karja győzte, elkezdte szur-

kálni a farkas hasát is, épp ahogy a Kajláét. Azalatt pedig, amíg szurkálta, még egyre azt is kiabálta:

Fusson minden kecske, juh,
Jön a farkas, ujjuju!

Hajh, megijedt a farkas, de mennyire! Mi az ördög üthetelt a hasába!? Bezzeg, hogy nem tudta elképzelni. Futott, mint a sebes szélvész s talán kifut a világból, ha nem találkozik egy medvével. Kérdi a mackó:

— Hová szaladsz, farkas komám, hiszen senki sem kerget ám!

— Jaj, dehogy nem, medve komám, — felelt a farkas. Bizony mondom néked, hasamba bujt az eleven ördög-bördög, egyre dőf meg szurkál s veszettül kiabál. Jaj, de nagy baj, jaj, jaj, jaj! De meghálálnám annak, aki ettől megszabadítana!

— No lám, — szól a mackó, — ezen ugyan egyet se busulj. Gyere csak a róka komámasszonyhoz, most egy esztendeje belőlem is kikergette az ördögöt.

El is mentek róka komámasszonyhoz, aki egy vénséges vén banya volt, tán kétszáz esztendősnél is idősebb. Szegény banya! Három lábára sánta volt, a negyedik eltörve, az egyik szemére vak, a másik meg kiütve — no hiszen keserves volt ránézni is.

Köszönnek a róka komámasszonynak.

— Adjon Isten, jó napot, róka komámasszony.

— Hozott Isten, medve koma, farkas koma. Hát mi baj hozott ide?

Elémondja a farkas nagy ügyét baját s hát bizony a róka komámasszony is egyre csavarintgatta a fejét. Azt mondta:

— No, farkas komám, megöregedtem, a kenyerem, akarom mondani a tyukjaim javát megettem, de még ilyen ördöngős esetet nem hallottam. Hanem próbáljuk csak: tát:d ki a szádat.

Hiszen éppen az kellett Jankónak is. Ahogy a farkas kitátotta a száját, világosság áradt be a torkán s Jankó kezdett a mélységből kifelé botorkálni. Éppen a torok nyílásáig ért, amikor hallja, hogy a róka komámasszony egyre hívogatja:

Ördög-bördög, gyere ki,
Apád, anyád ide ki.

— Ahá, hát ördögnek hisznek engem, — gondolta magában Jankó, most már nem megyek ki addig, míg a kívánságomat nem teljesítik. Azt felelte, hogy ő bizony nem megy ki, még ha az egész nemzetsége odakint van is, olyan jól érzi magát a farkas koma gyomrában. Igérték neki mindent: aranyat, ezüstöt, Jankó azt felelte: nem kell neki sem arany, sem ezüst, de ha megfogadják, hogy elvezetik a növesztő forrásvizhez, akkor kijön. Hiszen, a szegény farkas elvezette volna a világ végére is, csak hogy nem tudta, hol van az a növesztő forrás-

viz. De tudta a róka komámasszony. Abban egyeztek meg, hogy a rókakomámasszony a medve hátára ül, s majd elkalauzolja őket. Erre aztán Jankó kiugrott a farkas torkából s egyenest felugrott a hátára. Medve, farkas, róka, mind a három nagy szemeket meresztett, hogy: hát ilyen csöppek az ördögök? Bizony Isten, elszégyelték magukat, de most már megkellett tartani a szavukat s vitték Jankót a növesztő forráshoz. Sűrű rengeteg erdőben volt ez a forrás, gyerekek. Kőszikla oldalából bugyogott ki, de csak egyszer egy napon, amikor az áldott nap az égnek éppen a kellős közepén ragyogott. — Ebben a pillanatban Jankó ivott egy kortyot, s ki látott ilyent! — egyszeribe szép nagy szál legény lett belőle.

Ez volt csak az igazi öröm. Hát még ott-hon lett csak nagy az öröm, amikor Jankó hazakerült. Hanem az is igaz, hogy eleinte sem az édesanyja, sem az édesapja, sem a testvérei nem ismertek rá. Hetvenhétyszer is megesküdtött szegény Jankó, mégsem akarták elhinni. Hanem Jankó kifogott rajtuk. Egyszerre csak elkezdte mondogatni:

Édes apó, hallja?
Jankó vagy a Kajla!?

S hozzá még elővette a kis ostorkáját, s patogatott vele, hogy csakugy csengett belé az udvar. Ekkor aztán igazán megismerték. Csaptak is olyan vendégséget, hogy hire ment hét vármegyére. Tál, tányér elég volt, étel, ital kevés volt, de azért minden jól volt. Jól bizony.

Itt a vége, fuss el véle.

(Kisbaczon.)

Altató dal.

— Emi verseskönyvből —

Tente, baba, tente! Aludj kicsi lányom,
Mig halvány arcodra pirt csókol az álom,
Álmodj szépet, édes!
Aranyos hintócskát, csengettyús barikát,
Selyemfüves rétet...
Tente, baba, tente, aludj kicsi lányom!

Tente, baba, tente, aludj kicsi szentem!
Álmodj vig meséket, ne sejtse, hogy felettem
Gondmadarak szállnak.
Álmodj napsugárról, vidám angyalkákról,
Akik reád várnak —
Tente, baba, tente, aludj kicsi szentem!

Tente, baba, tente, aludj kis madárkám,
Hisz én ugy sem alszom, oly forró a párnám...
Csak te aludj, édes!
Féltő remegéssel virrasztom az álmod,
Hogy kacagva ébredj.
Tente, baba, tente, aludj kis madárkám!

(Kolozsvár.)

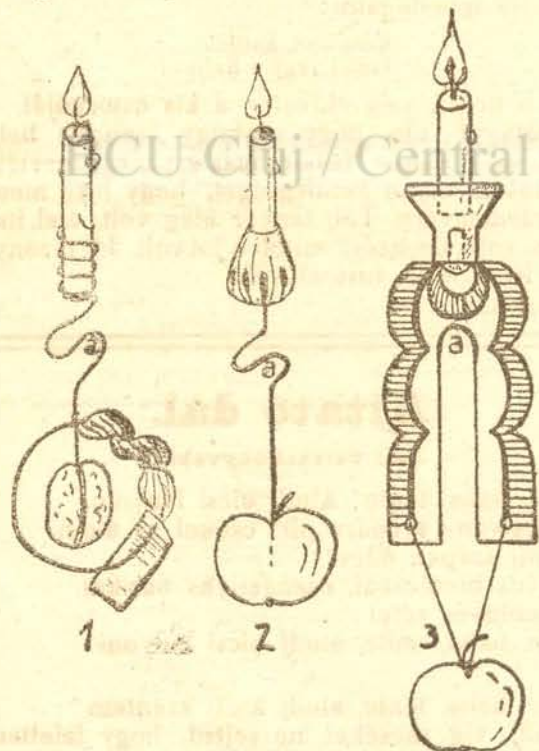
Hasznos szórakoztató.

Irta: Jani bácsi.

A karácsonyfa.

Közeledik a karácsony, s tudom, izgatottan várjátok a szent estét, amikor felgyul házatokban a karácsonyfa. Azt bizonyosan tudjátok ti is, hogy a karácsonyfát nem az angyalkák hozzák, mert az igen nehéz volna nekik, elég tőlük, ugyebár, ha a karácsonyfa alját telehordják mindenféle szép játékokkal. És tudjátok azt is bizonyosan, hogy a karácsonyfának a díszítésében is édes anyátok, sőt nagyobb gyermekek is segítenek az angyalkáknak.

A karácsonyfa feldíszítésénél legtöbb gondot a gyertyáknak az ágakra való illesztése okoz. Ezzel van a legtöbb baj. Rendszerint nem akar egyenesen állani a gyertya, s könnyen megesis, hogy meggyújtja a karácsonyfát. Ennek elkerülése végett ajánlom a szülőknak a rajzban is bemutatott gyertyatartó mintákat, amelyek házilag is könnyen előállíthatók.

Karácsonyfa-ra való gyertyatartók
(Az a betűnél helyezendő az ágra)

Nyugodt, biztos állásuknak az a lényege, hogy a gyertyával összekapcsolt tartó készüléknek a súlypontja (egy nehezebb dió, vagy alma) felakasztási, megtámasztási (a) pont alá kerül. Az ilyen felfüggesztési módot a fizikában tanul-tak szerint biztosnak mondjuk, mert az egyensúlyi helyzetből való kimozdítás után is hamar visszatér eredeti helyzetébe. Ez pedig fontos a könnyen mozgó karácsonyfánál!

A rajzok ugyan oléggé megmagyaráznak

mindent, de a pontosabb előállítás kedvéért a szóbeli magyarázat sem felesleges.

Az 1-ső számú rajznál a gyertya alsó vége egy kötöttű vastagságu drót (általában ilyen használunk mind a három féle mintához) dugóhúzó módjára (spirálisan) van felcsavarja. Ezt előre készítjük el, úgy, hogy egy gyertya vastagságu hengeres pálcikát keresünk, arra a tartónak megfelelő 4-5-szörös menettel felcsavarjuk szorosan egymás mellett. Lehuzva a pálcikáról a meneteket, egymástól óvatos szélhuzással tetszés szerinti üres hengerre távolítjuk el. Most már ebbe a gyertya sérülés nélkül behelyezhető. Tehát mindjárt egyenesen ne a gyertyára csavarjuk a drótot!

Lejebb, a rajzszerinti módon ki- és begörbitve a drót alsó végét, alul egy dió szikjébe dugjuk belé. Díszítés kedvéért a dió körül húzhatunk drótkarikát, amit redőzött (krep) különböző színű papír-csikokkal húzunk be, oly formán, mint az a rajzon már fel is van tüntelve.

A 2. rajzon egy gyertyatartó, egy levágott hegyű dió, melynek a bele kivan vájva. (Kivülről le lehet reszelni simára és díszítéseket is lehet ráfesteni.) Ennek az egyensúlyozására egy drót közvetítésével alma, körte vagy valamely tárgy is alkalmas.

A 3. rajzon a gyertyatartó egy ketté fűrészelt cérna karika egyik fele, melybe felül a gyertya számára a lyuk ki van nagyobbítva. Az alsóba pedig egy vékony, fél cm. vastag deszkalapról kifaragott akasztónak a csapja van dugva (esetleg enyvezve). A deszka lapra díszítést is lehet rajzolni vagy festeni, a közbülső nyílása (a-nál) természetesen olyan széles kell legyen, hogy a fenyőágra rá lehessen tenni. (A ruhaszáritásnál használt, fehérneműszáritókhoz hasonlóan némileg.)

Mindkét ág alsó végére egy-egy furt lyukba vékony zsinigre megint egyensúlyozó almát akasztunk.

Aki tehát az angyal segítségére akarsietni, gyeekezzék a gyertyatartókat (lehet mindenik fajtából!) már jó előre megcsinálni. Ehhez költség nem igen kell, mert a ház körül található drót, vékony deszka lap, cérnakarika mind jól felhasználható. Legfeljebb, hogy csillogóbb, fényesebb legyen, aranyozó vagy ezüstöző festéket vásárolhatunk a vas és fa részek bevonására.

(Székelykeresztúr.)

A hűséges, a hálás természet
Sok egyéb gyengét szépen eltakar
Vesse őt akárhová a végzet,
Szeretik, mert látják, jót akar.

Apró versek — apró embereknek.

Irta: **BENKŐ ANNA.****Hópehely.**

Hópehely a magas égből hulldogál,
Felhő mögül egy kis angyal kukucsál.
Fehér szárnyát meglebbenti s lenevet,
Azt vizsgálja: jók itt lenn a gyermekek?

Karácsony előtt.

(Párbeszéd.)

— Frissen jövök én az égből,
Hófelhőske hátán,
Turbékoló, csókot osztó
Fehér galamb szárnyán.
Tele van a kis tarsolyom
Ki is kér belőle?
Kinek álljon mosolygásra
Pici szája tőle?

— Ici-pici fehér angyal,
Csengő szavu, fényes,
Szállj le hozzánk, maradj velünk,
Ne repülj el, édes!
Oszd ki nekünk kis tarsolyod
Minden édességet,
S áldd meg ifju sziveinket,
Egész házuunk népét!

(Bethlen.)

FEJTŐRŐ

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény
megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyer-
tesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő
hónap végén közlöm!

Betűrejtvények.

— Beküldte: Virág Annuci. —

**fő, fő, fő,
fő, fő, fő, fő,**

Beküldték: Virsik testvérek.

Vány, vány, vány, vány, vány, vány

— Beküldte: Kun György. —

1 1 1 S ül &

Névrejtvény.

— Beküldték: Vidéky Testvérek. —

**Jeruzsálem, Komárom, Óbecse, Igló,
Arad, Marosvásárhely, Róma, Óvár.**

E városok kezdő betűi kellő elhelyezés
után egy magyar regény író nevét adják.

GYOMOR-RONTÁSNA!

a legjobb hashajtó a

CAPROL

Jóízű, — csokoládéból van.

Kapható minden gyógyszerárban!

Csehszlovákiai előfizetőinkhez!

A Cimbora kiadóhivatalának Csehszlovákiában a
Szlovák Általános Hitelbank keszlei fiókjánál van számlája,
amely számla javára az előfizetési díjakat cseh koro-
nában az alábbi pénzügyintézeteknél lehet befizetni:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.*Helmecz*: Bodroghközi Bank r.-t.*Hlohovec*: Galgóczi Hitelintézet.*Illava*: Illavai Hitelbank.*Lucenec*: Nógrádmegyei Népbank.*Michalovce*: Nagymihályi kereskedelmi és hitel-
bank r.-t.*Mukacevo*: Beregmunkácsi bank r.-t.*Nitra*: Nyitrai Takarékbank r.-t.*Nóvöz-Mesto*: Első Vágúyhelyi Bank r.-t.*Nové-Zámky*: Érsekújvári Népbank r.-t.*Presov*: Eperjesi Bankegylet.*Roznava*: Rozsnyói Bank r.-t.*Sevljus*: Nagyszöllősi Hitelintézet.*Sp. Nova-Ves*: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.*Trencin*: Trencsényi Hitelbank r.-t.*Trnava*: Nagyszombati Első Bank r.-t.*Velke-Kapusany*: Nagykaposi Hitelbank r.-t.

**Bácsi, Néni idefigyelj!
Palma kacsuk sarkot viselj!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LAPTULAJDONOS ÉS KÍADÓ
SZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZINES CIMLAPOKAT ÓCSVÁR REZSŐ RAJZOLTA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj